

Fecr Yayınları: 460

KUR'AN
ve
GÜNCEL DİNİ MESELELERİMİZ

Prof. Dr. Celal KIRCA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Kapak ve Mizanpaj
FCR

Baskı
NY MATBAACILIK YAY. KAĞ. TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ekim 2021

ISBN: 978-625-8005-04-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

**KUR'AN
VE
GÜNCEL DİNÎ
MESELELERİMİZ**

Prof. Dr. Celal KIRCA

Ankara 2021

Prof. Dr. Celal KIRCA

1945 yılında Espiye/Cibril'de doğdu. İlk tahsilini Cibril İlkokulu'nda yaptı. (1957) İstanbul İmam Hatip Okulunu bitirdi. (1960-1967) Aynı yıl İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'ne girdi ve 1971 yılında mezun oldu. 1969 yılında fark imtihanlarını vererek Pertevniyal Lisesi'ni bitirdi ve aynı yıl İ. Ü. Edebiyat Fakültesi'ne kaydoldu. Öğrencilik yıllarında Tohum ve Tarla dergilerinde çalıştı. Yüksek İslam Enstitüsünden mezun olduktan sonra Ordu Merkez Ortaokulu Din Bilgisi öğretmenliğine atandı. (1971) Daha sonra Ordu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri öğretmenliğine tayin edildi. (1973) Gölköy İmam Hatip Lisesi Müdürlüğü görevinde bulundu. (1976-1977) Açılan imtihanı kazanarak Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü'ne tefsir asistanı olarak atandı. (1977) "İlmî Tefsir Hareketi" adlı tezini hazırladı ve anılan enstitüye öğretim üyesi olarak tayin edildi. (1981) "Kur'an-ı Kerim ve Modern ilimler" adıyla basılan bu tezle doktor unvanını aldı. (1984) Sırasıyla 1985'de yardımcı doçent, 1988'de doçent ve 1994'de profesör oldu. Araştırmalarda bulunmak üzere İngiltere'ye gitti. (1995) İki dönem dekan yardımcılığı (1994-2000), Üniversite Genel Sekreter Vekilliği (1999-2000) ve iki dönem de dekanlık görevinde bulundu. (2000-2006) Erciyes Üniversitesi Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği ve Başkan Yardımcılığı, İlahiyat Bilimleri Araştırma Vakfı Kurucu Üyeliği ve Başkanlığı, "Bilimnâme Dergisi"ni yayın hayatına kazandırma gibi birçok alanda sosyal faaliyetler içinde yer aldı.

Çalışmaları:

1. *Kur'an-ı Kerim ve Modern İlimler*, Marifet Yay., İstanbul, 1981. (2. Baskı, 1993)
 2. *Kur'an-ı Kerim ve Fen Bilimleri*, Marifet Yay., İstanbul, 1984. (2. Baskı 1989, 3. Baskı, 1994, 4. Baskı, 1997, 5. Baskı, 2005).
 3. *Kur'an-ı Kerim Ansiklopedisi*, Tercüman Gazetesi, İstanbul, 1988. (Müşterek)
 4. *Sahabiler Ansiklopedisi*, Tercüman Gazetesi, İstanbul, 1989. (Müşterek)
 5. *Evlialar Ansiklopedisi*, Tercüman Gazetesi, İstanbul, 1990. (Müşterek)
 6. *İlimler ve Yorumlar Açısından Kur'an'a Yönelişler*, Tuğra Yay., İstanbul 1993. (2. Baskı, Marifet Yay., 2009.)
 7. *Tefsir Usulü Ders Notları*, Kayseri 1993.
 8. *Kur'an ve İnsan*, Marifet Yay., İstanbul, 1995.
 9. *Kur'an ve Bilim*, Marifet Yay., İstanbul, 1996.
 10. *İslami Kavramlar*, Sema Yazar Gençlik Vakfı Yay., Ankara, 1999. (Müşterek)
 11. *Hayatın İçinde Hayatla Birlikte Kur'an'ı Anlama*, Marifet Yay., İstanbul, 2010.
 12. *İlmi, Fikri ve Dini Konuşmalar*, Kayseri, 2010.
 13. *Cibril-Espiye Anılara Yolculuk*, Kimlik Yay., Kayseri, 2017.
 14. *Bir Nesle Mensubiyetin Hikayesi Anılar ve Düşünceler*, Kimlik Yay., Kayseri, 2017. (2.Baskı, Çamlıca Yay., İstanbul, 2018.)
 15. *Kur'an ve Sosyal Hayatımız*, Fecr Yayınları, Ankara, 2018.
 16. *Din Eğitimimiz Anılar-Sorunlar-Düşünceler*, Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2020.
 17. *Bir Neslin Mazideki İzleri Portreler*, Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2021.
 18. *Unutulmamış Anıların İz Düşümü*, Kimlik Yayınları, Kayseri,2021.
- Ayrıca yayınlanmış birçok makale ve tebliğ ile ansiklopedi maddeleri bulunmaktadır.

İthaf

*“Kur’an yolculuğumda bana rehberlik eden
bütün hocalarımın aziz hatırasına”*

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ-----	9
GİRİŞ-----	11
KUR'AN'A YOLCULUK -----	15
KUR'AN VE HAYAT-----	25
MÜSLÜMAN KİMLİK VE KİŞİLİK -----	29
ALLAH'A KUL OLMAK -----	38
İNSAN OLMAK-----	43
NEFSİNİ TANRI EDİNMEK-----	48
YERYÜZÜNDE HALİFE OLMAK -----	56
FAKİRLİK VE ZENGİNLİĞE DAİR -----	66
SORUMLULUK BİLİNCİ -----	76
HANGİ DİNDARLIK?-----	86
AHLAK DİNDARLIĞI -----	91
AMEL-İ SALİH DİNDARLIĞI -----	98
PEYGAMBERLERİN MİSYONU SADECE TEBLİĞ Mİ?-----	104
DOĞRUSU HANGİSİ: ALLAH AŞKI MI ALLAH SEVGİSİ Mİ?----	112
BİR KUR'AN İLKESİ: KÖTÜLÜĞE KARŞI İYİLİK YAPMAK-----	120
DEĞERLER ÇATIŞMASI-----	130
BİR KİŞİLİK SORUNU: YALAN KONUŞMAK -----	140
SÖZÜ GÜZEL EYLEMEK -----	149
HAYATA YANSITILAMAYAN BİR KAVRAM: TEÂRUF-----	156
TEFRİKA: BİR ÇIKMAZ SOKAK-----	162
MAZİDE KALAN BİR DEĞER: MÜSAMAHA -----	170
AİLE KURUMUNUN TEMEL DEĞERLERİ-----	179
ORUÇ: TAKVAYA YOLCULUK-----	187
YOL AYRIMINDA İNSAN: YA ŞÂKİR YA NANKÖR -----	197
ÇEVRE AHLAKI-----	204
İNFAK: SOSYAL YAPIMIZIN KİLİT TAŞI -----	211
KUL HAKKI -----	220

HZ. MUHAMMED'İ "ÜSVE-İ HASENE" KİŞİLİĞİ İLE TANIMAK---	228
"DİN"İ ANLAMADA "İKİ DEĞERLİ MANTIK" TÜRÜNE MAHKÛM OLMAK-----	238
DİN-BİLİM İLİŞKİSİ ÜZERİNE -----	249
ALLAH TASAVVURU: DİNÎ HAYATIMIZI ŞEKİLLENDİREN TEMEL ETKEN-----	261
İSRAF SADECE YİYECEKLERİ ÇÖPE ATMAK MI?-----	270

ÖN SÖZ

Her çağın kendine özgü sosyal, kültürel, siyasi, iktisadi ve dinî sorunları olmuştur. Bu sorunlar karşısında bilim insanları ve düşünürleri, “Ne yapalım kader böyleymiş, başa gelen çekilir!” düşüncesiyle yan gelip yatmamış, her bir soruna imkânları ölçüsünde çözüm aramışlardır. Ne var ki onların çözüm önerilerinden bazıları başarılı olurken bazıları kısmen başarılı olmuş; bazıları ise başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

Günümüzde de benzer bir durum söz konusudur ve toplumumuz, mazide olduğu gibi birçok sosyal, kültürel, siyasi ve dinî problemlerle karşı karşıyadır. Pek tabii olarak bilim insanlarımız ve düşünürlerimiz de tıpkı mazide olduğu gibi bu sorunlarla ilgili çözüm arayışları içinde olmuşlar ve olmaya da devam etmektedirler.

Bunlar arasında özellikle din ile ilgili olan veya ilişkilendirilen güncel sorunlar ve bu sorunlarla ilgili çözüm önerilerinin daha çok dikkat çektiği görülmektedir. Zira din, hayatın sadece belli alanlarına değil, bütününe seslenmekte, dolayısıyla toplumun her kesimini bir şekilde ilgilendirmekte ve etkilemektedir. Nitekim dinin insan ve toplum üzerindeki etkisi zamana ve mekâna göre azalıp çoğalsa da varlığından fazla bir şey kaybetmemektedir. Daha açık bir ifadeyle din, insan ve toplum hayatındaki varlığını her zaman ve mekânda korumuş ve korumaya da devam etmektedir. Zira toplum hayatında, inansın ya da inanmasın bir şekilde insanların din ile ilişkisi bulunmaktadır. Bu nedenledir ki bilim insanları ve düşünürler haricinde de pek çok insanın, yaşanan dinî hayatla ilgili -bilgi ve belgeye dayansın veya dayanmasın- bir şeyler söyleme ihtiyacı hissettiği, dolayısıyla söylenen sözler ve ileri sürülen gö-

rüşlerden bir kısmının kafa karışıklıklarına sebep olduğu da bilinmektedir.

Böyle bir ortamda, yıllarını “Kur’an’ı anlama” ya hasretmiş bir bilim insanı olarak güncel dinî meselelere dair düşünceler ve görüşlerimi yazarak toplumla paylaşmak istememden daha tabii bir şey olamazdı. Zira ilmî ve vicdani sorumluluğum, akademik çalışmalarımı birlikte söz konusu güncel dinî meselelere Kur’an perspektifinden bakıp düşünce üretmeyi ve çözüm önerilerinde bulunmayı da gerektiriyordu. Bu düşünceden hareketle güncel dinî meselelere dair bir kitap yazmaya karar vermiş ve üzerinde çalışmaya da başlamıştım.

Bu projem henüz tasarı hâlinde olgunlaşmayı beklerken, değerli meslektaşım Ali Rıza Demircan, bir görüşmemizde bana “Mir’at Haber” adında bir site kurduğunu söylemiş ve bu sitede alanımla ilgili dinî yazılar yazmamı da önermişti. Onun bu nazik teklifini ben de kabul etmiştim. Bu sayede güncel meselelerimize dair tespit edeceğim formatta Kur’an merkezli yazılar yazacak, böylece söz konusu projemi daha kolay gerçekleştirme imkânı bulacaktım. Nitekim düşündüğüm gibi de oldu. Sonuçta belli aralıklarla da olsa bu sitede otuzdan fazla makalem yayımlandı ve bir kitap olacak hacme ulaştı. Dolayısıyla da *Kur’an ve Güncel Dinî Meselelerimiz* isimli bu kitap, böyle bir düşünce ve çabanın ürünü olarak ortaya çıkmış oldu.

Bu vesileyle değerli meslektaşım Ali Rıza Demircan’a kitabın oluşmasına sağladığı katkı için teşekkür ediyorum. Ayrıca kitabın basımında gösterdikleri kolaylık için Tuncer Namlı, Hüseyin Nazlıyayın ve Fecr Yayınları’nın tüm çalışanlarına en içten şükranlarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Celal KIRCA
Kayseri 2021